RAADSVOORSTEL

Zaaknummer:	1505787
Datum:	03-11-2026
Portefeuillehouder:	Wethouder Moerland
Team:	Team Sociaal domein
Contactpersoon:	Sandra Kubbe

Onderwerp

Statutenwijziging en benoeming leden Raad van Toezicht fusieorganisatie OcTHO/SOM

Voorstel

1. In te stemmen met de voorgenomen fusie van OcTHO en SOM per 1 januari 2027;
2. In te stemmen met de conceptstatuten van de fusiestichting;
3. In te stemmen met de benoeming van de voorgedragen leden van de raad van toezicht van de nieuwe stichting per 1 januari 2027.

Inleiding

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Tholen (OcTHO) en Stichting Samen Onderwijs Maken (SOM) zijn voornemens om met ingang van 1 januari 2027 bestuurlijk te fuseren. De nieuwe naam van de fusieorganisatie is nog niet bekend. Na de bestuurlijke fusie ontstaat een schoolbestuur voor openbaar primair onderwijs met 16 scholen in de gemeenten Bergen op Zoom, Reimerswaal, Steenbergen, Tholen en Woensdrecht. Het bestuurskantoor is straks gevestigd in Bergen op Zoom.

Op grond van de statuten van OcTHO, artikel 7, lid 9 onder G moet de gemeenteraad van Tholen instemmen met de voorgenomen fusie. Daarnaast moeten de statuten worden gewijzigd, hiervoor is instemming van de gemeenteraden nodig. Tenslotte worden 7 van de 9 huidige leden van de Raad van Toezicht voorgedragen voor de Raad van Toezicht van de nieuwe organisatie. Ook hiervoor is instemming van de gemeenteraden vereist.

OcTHO en SOM hebben op 16 oktober een verzoek ingediend om in te stemmen met statutenwijziging (bijlage 1, 2 en 4) en de voorgedragen leden van de nieuwe raad van toezicht te benoemen (bijlage 5 en 6).

Doelstelling

Bevorderen van voldoende toegankelijk openbaar onderwijs voor Thoolse kinderen. Schoolbesturen OcTHO en SOM zijn door het bestuurlijk samengaan van beide organisaties, beter in staat in de betrokken gemeenten een duurzaam onderwijsaanbod van goede kwaliteit in stand te houden.

Argumenten

1*.1 De fusie behoeft de instemming van de raad*
Op grond van de statuten van OcTHO, artikel 7, lid 9 onder G is voor een fusie instemming nodig van de raad van de gemeente Tholen.

1.2 De fusie versterkt de continuïteit van het openbaar onderwijs
De twee besturen die samengaan zijn financieel gezond. Door de schaalvergroting ontstaat een organisatie met zestien scholen en circa 1.692 leerlingen, waardoor de bestuurlijke en financiële slagkracht wordt vergroot en de continuïteit van het openbaar onderwijs beter kan worden gewaarborgd.

Voor de gemeente Tholen is dit van groot belang, aangezien openbare basisscholen in meerdere kernen een belangrijke maatschappelijke functie vervullen en bijdragen aan de leefbaarheid van dorpen en wijken. Tegelijkertijd blijven de demografische ontwikkelingen en daarmee samenhangende druk op leerlingaantallen ook na de fusie bestaan. De fusie biedt hiervoor geen structurele oplossing, maar kan wel bijdragen aan een betere uitgangspositie om deze uitdagingen gezamenlijk het hoofd te bieden.

1.3 De fusie heeft geen negatieve gevolgen voor de spreiding van het onderwijsaanbod of voor de keuzevrijheid van ouders en leerlingen.
De huidige schoollocaties blijven behouden en er is geen sprake van sluiting van scholen of wijzigingen in de huisvestingssituatie. Alle scholen behouden hun eigen identiteit, pedagogisch profiel en positie binnen het onderwijslandschap. De gemeente Tholen vindt het belangrijk dat openbaar onderwijs ook in de toekomst een herkenbaar, toegankelijk en volwaardig alternatief blijft naast de andere onderwijsrichtingen die binnen de gemeente aanwezig zijn. De voorgenomen fusie doet hier geen afbreuk aan.

1.4 De fusie heeft draagvlak bij alle betrokken partijen
- De gemeenschappelijke medezeggenschapsraden (GMR) van beide organisaties hebben
- ingestemd met de voorgenomen fusie.
- De raden van toezicht (RvT) van beide organisaties hebben hun goedkeuring verleend.
- Met de betrokken vakorganisaties is een onderhandelaarsakkoord bereikt.
- De colleges van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom, Reimerswaal,
- Steenbergen, Tholen en Woensdrecht hebben een positief advies uitgebracht over
- de Fusie-effectrapportage. Het college van burgemeester en wethouders van Tholen heeft dit besluit op 30 juni 2026 genomen.

2.1 De statutenwijziging vereist de instemming van de gemeenteraad
De gemeente heeft op grond van artikel 23 Grondwet en de Wet op het primair onderwijs (Wpo) een zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs. Deze zorgplicht komt tot uitdrukking in de taken en bevoegdheden die de wetgever aan de gemeenteraad als extern toezichthouder voor het verzelfstandig openbaar onderwijs oplegt. Die taken en bevoegdheden richten zich op het waarborgen van de continuïteit en het handhaven van het specifieke karakter van het openbaar onderwijs. Zo is in de Wpo onder meer bepaald dat de statuten van een stichting voor openbaar onderwijs slechts kunnen worden gewijzigd na instemming van de gemeenteraad (artikel 48, lid 7 Wpo). De gemeenteraad kan zijn instemming alleen onthouden indien de raad de overheersende invloed van de overheid voor zover het openbaar onderwijs betreft onvoldoende gewaarborgd ziet.

2.2 De concept statuten voor de nieuwe stichting bieden voldoende waarborgen voor het toezicht van de gemeente op het openbaar onderwijs
De conceptstatuten voor de nieuwe stichting zijn te vinden in bijlage 2, de huidige statuten van OcTHO zijn bijgevoegd als bijlage 3. In de notitie Vergelijk statuten OcTHO en nieuwe stichting (bijlage 4) is een was-wordt tabel opgenomen voor een volledig overzicht van de verschillen.

In de nieuwe statuten zijn de bevoegdheden van de gemeenteraad opnieuw vastgelegd, met enkele kleine aanpassingen die niet afdoen aan de de overheersende invloed van de overheid:

- Het instemmen met fusies ligt niet langer bij de gemeenteraad, maar bij de raad van toezicht. Dit is een gebruikelijke constructie bij schoolbesturen met een raad van toezicht-model, de gemeenten blijven indirect via de benoeming van leden van de raad van toezicht en via de advisering over de fusie effectrapportage invloed uit oefenen op eventuele toekomstige fusies;
- De leden van de raad van toezicht worden benoemd door de gemeenteraden (artikel 8);
- De gemeenteraden dienen instemming te verlenen aan een wijziging van de statuten en een ontbinding van de stichting (artikel 15);
- De gemeenteraden hebben de mogelijkheid om in geval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of functioneren in strijd met de wet zelf te voorzien in het bestuur van de scholen en zo nodig de stichting te ontbinden overeenkomstig (artikel 14);
- De gemeenteraad kan zich vanuit zijn wettelijke taak en verantwoordelijkheden voor het openbaar onderwijs wenden tot het college van bestuur van de stichting.
- De gemeenteraad ziet daarbij toe vanuit haar wettelijke verantwoordelijkheid voor het openbaar onderwijs.
- De wijze waarop het overleg plaatsvindt op basis van een convenant (artikel 14).
- De gemeenteraad ontvangt ter kennisneming de door de stichting vastgestelde begroting (artikel 13);
- De gemeenteraden ontvangen de door de stichting vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag waarin in elk geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs (artikel 13).
- In artikel 3 van de conceptstatuten is expliciet opgenomen dat het onderwijs wordt verzorgd in overeenstemming met de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs.

3.1 De benoeming van de voorgedragen leden voor de nieuwe raad van toezicht vereist de instemming van de gemeenteraad
Op grond van artikel 8 van de conceptstatuten van de nieuwe stichting worden leden van de Raad van Toezicht benoemd door de gemeenteraad, op voordracht van de oudergeleding van de GMR (2 leden), de personeelsgeleding (1 lid) van de GMR of Raad van Toezicht (2-4 leden).

3.2 De voorgestelde samenstelling van de nieuwe raad van toezicht zorgt voor continuïteit
Alle zeven voorgedragen leden voor de Raad van Toezicht maken momenteel al deel uit van de Raden van Toezicht van OcTHO (4 leden) of SOM (3 leden). Met deze samenstelling zijn beide fusiepartners herkenbaar vertegenwoordigd en is er een brede mix van ervaring en deskundigheid beschikbaar. Voor de uitgangspunten van de nieuwe Raad van Toezicht, de procedure, de exacte samenstelling en de werkwijze van de Raad van Toezicht wordt verwezen naar bijlage 5 en 6. Vanaf 2028 zal de Raad van Toezicht uit 5 leden bestaan.

Kanttekeningen e*n effecten*

De gemeentelijke toezichtsrol wordt gedeeld met 4 andere gemeenten
De gemeente THolen oefent de bevoegdheden over het openbaar onderwijs tot nu toe alleen uit. Daar komen 4 gemeenten bij. Dat betekent meer afstemming tussen gemeenten om een stevige toezichtsrol te hebben. De wijze waarop de vijf gemeenteraden gezamenlijk invulling geven aan hun rol, wordt uitgewerkt in een nog vast te stellen convenant tussen de stichting en de betrokken gemeenten.

Onduidelijkheid over toekomstig financiering vanuit het Rijk
Alhoewel de fusie mede gericht is op het versterken van de bestuurlijke en financiële draagkracht van de organisatie, biedt de fusie geen structurele oplossing voor demografische ontwikkelingen en de daarmee samenhangende druk op leerlingaantallen. Het kabinet is van plan de kleine scholentoeslag ingrijpend te veranderen. De toeslag zal gerichter worden ingezet door de extra financiering alleen

nog uit te kregen aan kleine scholen in dunbevolkte gebieden. Het is nog niet duidelijk hoe deze wijziging gaat uitpakken voor scholen op Tholen.

Financiën

De fusie heeft geen gevolgen voor de financiële verhouding tussen de gemeente en het schoolbestuur en er zijn ook geen gevolgen voor de huisvesting of voor leerlingenvervoer.

Bij de verzelfstandiging van OcTHO is een zogeheten bruidsschatregeling afgesproken. De gemeente Tholen heeft in de jaren 2009 tot en met 2013 een jaarlijks een bedrag beschikbaar gesteld voor Administratie, Beheer en Bestuur als steun in de rug voor de nieuwe organisatie. In totaal ging het om € 1.176.384, -. De besteding van deze bruidsschat is jaarlijks verantwoord door OcTHO. De gemeente Tholen kan geen aanspraak meer maken op deze middelen en kan ook geen voorwaarden verbinden aan de besteding van reserves van het schoolbestuur.

Juridische gevolgen

*S*tichting SOM houdt op te bestaan en gaat over in Stichting OcTHO. Dit heeft vooral praktische redenen zoals het doorlopen van contracten voor (ICT-)systemen en koppelingen van OcTHO waar men verder mee wil. De nieuwe naam van de stichting wordt op 10 december 2026 bekendgemaakt.

Communicatie

De schoolbesturen OcTHO en SOM worden op de hoogte gebracht van dit besluit. De schoolbesturen zorgen zelf voor de communicatie richting medezeggenschapsraden, scholen en ouders.

Vervolg

- Het besluit van de gemeenteraad wordt kenbaar gemaakt aan OcTHO en SOM
- De gemeenteraden van Bergen op Zoom, Reimerswaal, Steenbergen en Woensdrecht nemen een besluit over de statutenwijziging en benoeming van leden voor de Raad van Toezicht
- Onthulling van de nieuwe naam van de stichting (10 december 2026)
- Benoeming nieuwe bestuurder
- De fusie gaat in per 1 januari 2027
- Het college stelt in overleg met de overige betrokken gemeenten en de nieuwe stichting een Convenant extern toezicht vast.

Bijlage(n)

1. Brief OcTHO en SOM d.d. 16 oktober 2026 met verzoek om instemming met de statuten
2. Concept statuten nieuwe stichting
3. Huidige statuten OcTHO
4. Notitie Vergelijk statuten OcTHO en nieuwe stichting
5. Brief OcTHO en SOM d.d. 16 oktober 2026 met verzoek om instemming met de benoeming van de voorgedragen leden voor de Raad van Toezicht van de nieuwe stichting
6. Notitie Inrichting van de nieuwe raad van toezicht